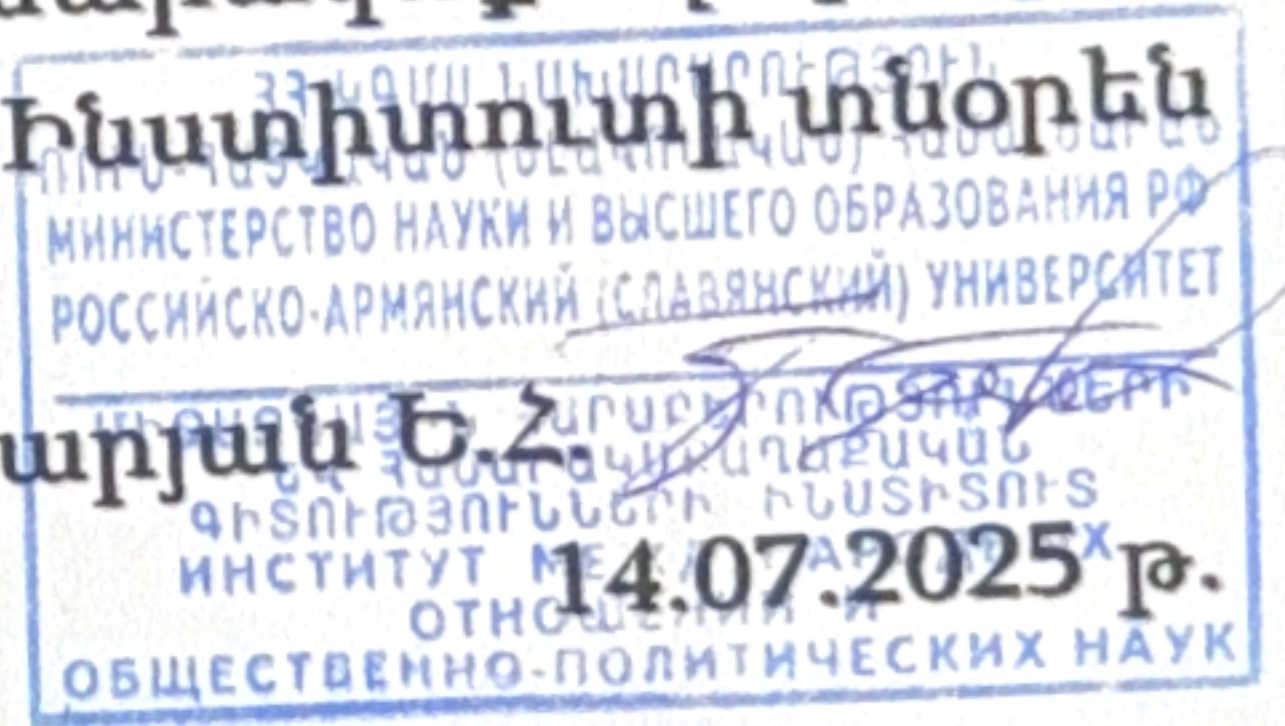

ԲՍԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ)

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
Միջազգային հարաբերությունների և հասարակաքաղաքական
գիտությունների **Ինստիտուտի տնօրեն**

Սարգսյան Ե. Հ.

Ինստիտուտ՝ Միջազգային հարաբերությունների և
հասարակաքաղաքական գիտությունների
Ամբիոն՝ Փիլիսոփայության

Հեղինակ՝ Գաղիկ Էդուարդի Գալիկյան, Սաֆարյան Արման
Ալեքսանդրի

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Փիլիսոփայություն
Բակալավրի ծրագիր՝ 042101.04.7 Իրավագիտության հիմնական բոլոր
ուղղությունների համար

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.04.7 Իրավագիտության հիմնական
բոլոր ուղղությունների համար

ԱՆՈՏԱՑԻԱ

1.1. Դասընթացի բովանդակության համառոտ նկարագրությունը

«Մեթոդաբանություն և գիտական ճանաչման մեթոդիկա» առարկան նպատակ ունի ուսանողներին ծանոթացնել գիտական հետազոտության տեսական հիմքերին, սկզբունքներին և մեթոդներին: Դասընթացի շրջանակում ուսումնասիրվում են գիտական ճանաչման էությունը, կառուցվածքը և զարգացման օրինաչափությունները, ինչպես նաև գիտական մտածողության ձևավորման առանձնահատկությունները: Առարկան ներառում է գիտական հետազոտության հիմնական մեթոդների (վերլուծություն, սինթեզ, ինդուկցիա, դեդուկցիա, համեմատություն և այլն) ուսումնասիրություն, հետազոտության կազմակերպման փուլերը, հիպոթեզի առաջադրում, տվյալների հավաքագրում և մշակման եղանակներ: Քննարկվում են նաև գիտական աշխատանքի կառուցվածքը, ակադեմիական էթիկայի սկզբունքները և գիտական գրավոր աշխատանքի ձևակերպման կանոնները: Դասընթացի ավարտին ուսանողները ձեռք են բերում գիտական հետազոտություն իրականացնելու հմտություններ, կարողանում են ձևակերպել խնդիրներ, ընտրել համապատասխան մեթոդներ և ներկայացնել իրենց արդյունքները գիտական ձևաչափով:

1.2. Աշխատատարությունը՝ ակադեմիական կրեդիտներով և ժամերով, վերջնական վերահսկման ձևերը (քննարկում/զեկուցում)

Աշխատատարությունը՝ 32 ակադեմիական ժամ: Վերահսկման ձևը՝ գաչետ:

1.3. Դասընթացի կապը մասնագիտության (ուղղության) ուսումնական ծրագրում ընդգրկված այլ առարկաների հետ

Այն հատկապես փոխկապակցված է՝

Փիլիսոփայության հետ, քանի որ ուսումնասիրում է գիտական ճանաչման տեսությունը, տրամաբանությունը և իմացաբանական հիմքերը:

Տրամաբանության հետ, որն ապահովում է ճիշտ դատողությունների կառուցումը և գիտական փաստարկման կանոնները:

Վիճակագրության հետ, որը կիրառվում է տվյալների հավաքագրման, մշակման և վերլուծության գործընթացում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հետ, որոնք օգտագործվում են հետազոտական տվյալների մշակման և ներկայացման համար:

Մասնագիտական առարկաների հետ (օրինակ՝ իրավագիտություն, տնտեսագիտություն և այլն), քանի որ մեթոդաբանությունը կիրառվում է կոնկրետ ոլորտներում գիտական հետազոտություններ իրականացնելու համար:

1.4. Ուսանողների նախնական գիտելիքների և կարողությունների պահանջներ դասընթացն անցնելու համար

Դասընթացն արդյունավետ յուրացնելու համար ուսանողները պետք է ունենան հետևյալ նախնական գիտելիքներն ու կարողությունները.

- ընդհանուր պատկերացում գիտության և կրթության համակարգի մասին
- հիմնական գիտելիքներ փիլիսոփայությունից և տրամաբանությունից

- վերլուծական և քննադատական մտածողության տարրական հմտություններ
- տեղեկատվության որոնման, ընտրության և մշակման կարողություն
- ակադեմիական գրագրության հիմունքների իմացություն
- համակարգչային տարրական գիտելիքներ (տեքստային խմբագրիչներ, ինտերնետային ռեսուրսների օգտագործում)
- ինքնուրույն աշխատելու և ժամանակի կառավարման հմտություններ

Այս նախնական պատրաստվածությունը հնարավորություն է տալիս ուսանողներին լիարժեք մասնակցել դասընթացին և հաջողությամբ իրականացնել գիտական հետազոտության տարրական առաջադրանքներ:

2. Ուսումնական ծրագիր

2.1. Գասընթացի նպատակներն ու խնդիրները

Գասընթացի Նպատակները

Գասընթացի հիմնական նպատակը ուսանողների մոտ ձևավորել գիտական մտածողություն, ծանոթացնել գիտական ճանաչման մեթոդաբանության և մեթոդիկայի հիմնական սկզբունքներին, ինչպես նաև զարգացնել գիտահետազոտական գործունեություն իրականացնելու կարողությունները:

Խնդիրները

Գասընթացի խնդիրներն են՝

- ներկայացնել գիտական ճանաչման էությունը, կառուցվածքը և զարգացման օրինաչափությունները,
- ուսումնասիրել գիտական հետազոտության հիմնական մեթոդներն ու մոտեցումները,
- ձևավորել վերլուծական և քննադատական մտածողություն,
- զարգացնել գիտական խնդիրների ձևակերպման և հիպոթեզների առաջադրման հմտություններ,
- սովորեցնել տեղեկատվության հավաքագրման, մշակման և վերլուծության մեթոդներ,
- ծանոթացնել գիտական աշխատանքի կառուցվածքին և ձևակերպման կանոններին,
- ձևավորել ակադեմիական ազնվության և էթիկայի սկզբունքների պահպանում:

Այս նպատակների և խնդիրների իրականացումը նպաստում է ուսանողների գիտահետազոտական կարողությունների համակողմանի զարգացմանը:

2.2. Գասընթացի հիմնական խնդիրներն են.

- բացահայտել գիտական ճանաչման էությունն ու կառուցվածքը,
- ներկայացնել գիտական հետազոտության մեթոդաբանության հիմնական սկզբունքները,
- ուսումնասիրել գիտական հետազոտության հիմնական մեթոդներն ու գործիքները,
- ձևավորել գիտական խնդիրների ձևակերպման և հիպոթեզների առաջադրման հմտություններ,
- զարգացնել վերլուծական և քննադատական մտածողություն,
- սովորեցնել տվյալների հավաքագրման, մշակման և մեկնաբանման եղանակները,
- ծանոթացնել գիտական աշխատանքի կառուցվածքին և ձևակերպման պահանջներին,
- զարգացնել ինքնուրույն հետազոտական գործունեություն իրականացնելու կարողություն,

- ձևավորել ակադեմիական ազնվության և գիտական էթիկայի պահպանում:

2.3 ԴԻՍՑԻՊԼԻՆԱՅԻ ԾԱՎԱԼԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ (Ակադեմիական ժամեր և կրեդիտներ)

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում՝	32
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	32
1.1.1. Դասախոսություններ	16
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	16
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	ստուգարք

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
Թեմա 1. Քաղաքագիտության առարկան և քաղաքականության բնույթի մեկնաբանություններ	6	3	3
Թեմա 2. Քաղաքական կյանքն ու դրա փոխկապակցվածությունը հասարակության այլ ոլորտների հետ	4	2	2
Թեմա 3. Իշխանության ֆենոմենի ուսումնասիրությունը որպես քաղաքագիտության կենտրոնական խնդիր	4	2	2
Թեմա 4. Ժամանակակից պետությունն ու քաղաքացիական հասարակությունը	4	2	2
Թեմա 5. Քաղաքական համակարգը	4	2	2
Թեմա 6. Քաղաքական ռեժիմներ	4	2	2

Թեմա 7. Զաղաքական մշակույթ և քաղաքական գաղափարախոսություններ	4	2	2
Ընդամենը	32	16	16

1.1.1. Կարգապահության բաժինների ամփոփում ' թեմատիկ պլանի տեսքով

Թեմա 1. Ներածություն: Գիտությունը որպես հոգևոր մշակույթի ձև

Գիտությունը որպես հոգևոր մշակույթի հատուկ ձև և դրա տեղը ժամանակակից աշխարհում:

(Գիտության երեք հատկություն՝ գիտությունը որպես գիտելիքների համակարգ, որպես մտածողության գործունեության տեսակ, և որպես սոցիալական ինստիտուտ: Բնական գիտություններ, սոցիալ-հումանիտար գիտություններ, տեխնիկական գիտություններ:)

Մեթոդ հասկացությունը գիտությունում:

Մեթոդաբանություն հասկացությունը՝ տերմինի երեք տարբեր իմաստներ:

Հիմնական փիլիսոփայական սկզբունքների դերը գիտության «շենքի» ձևավորման մեջ:

Գիտության առարկան: «Գիտական ճանաչման մեթոդաբանություն» առարկան:

Ինտերնալիզմի և էքստերնալիզմի խնդիրը գիտության զարգացման պատմության մեջ:

Թեմա 2. Գիտական գիտելիքի յուրահատկությունը

Գիտության հիմնական տարբերակիչ հատկանիշները:

Ճանաչման օբյեկտ և հետազոտության առարկա հասկացությունները գիտությունում:

Գիտական գիտելիքի տարբերությունը առօրյա, փիլիսոփայական և աստվածաբանական գիտելիքից:

Բնական-գիտական, մաթեմատիկական, սոցիալ-հումանիտար և տեխնիկական գիտելիքների յուրահատկությունները:

Թեմա 3. Փիլիսոփայության և գիտության փոխհարաբերությունը

Փիլիսոփայության և գիտության հարաբերակցության հիմնարար հարցերը:

Փոխհարաբերության տարբեր հայեցակարգեր:

Տրանսցենդենտալիստական հայեցակարգ – հաստատում է փիլիսոփայության առաջնահերթությունը մասնավոր գիտությունների նկատմամբ («փիլիսոփայությունը գիտությունների գիտություն է»): Ներկայացուցիչներ՝ Արիստոտել, Թոմա Աքվինացի, Սպինոզա, Հեգել, Շելլինգ և այլն:

Պոզիտիվիստական հայեցակարգ – մասնավոր գիտությունների առաջնահերթություն (Օ. Կոնտ, Հ. Սպենսեր, Ջ. Միլլ):

Անտիինտերակցիոնիստական հայեցակարգ – գիտությունն ու փիլիսոփայությունը լիովին անկախ են:

Գիալեկտիկական հայեցակարգ – գիտությունն ու փիլիսոփայությունը փոխկապակցված են և լրացնում են միմյանց:

Փիլիսոփայությունն ու գիտությունը որպես միասնական ձև՝ անտիկ դարաշրջանում:

Դրանց տարանջատումը Նոր ժամանակներում:

Փիլիսոփայության դերը գիտության զարգացման մեջ և գիտության դերը՝ փիլիսոփայական մտածողության ձևավորման մեջ:

Փիլիսոփայական հիմքեր հասկացությունը գիտությունում:

Թեմա 4. Գիտության ծագումը և զարգացման փուլերը

«Նախագիտություն» և «գիտություն» հասկացությունները:

Գիտելիքի առաջացման երկու աղբյուր՝

- բանականությունից բխող մտավոր կառուցումներ,
- փորձի ընդհանրացում:

Անտիկ գիտություն, արաբական գիտություն և դրանց ազդեցությունը Եվրոպայի վրա:

Միջնադարյան և Վերածննդի գիտություն:

Դասական գիտություն (Կոպեռնիկոս, Գալիլեյ, Նյուտոն և այլն):

Գիտության զարգացումը 18–19-րդ դարերում:

Գիտատեխնիկական հեղափոխությունը և ժամանակակից գիտությունը:

Նեկլասիկական և հետնեկլասիկական գիտություն:

Թեմա 5. Գիտական տեսություն և դրա կառուցվածքը

Գիտական տեսությունը որպես գիտելիքի բարձրագույն համակարգ:

Գիտական փաստ հասկացությունը և դրա կառուցվածքը:

Փաստի տեսակները և գործառույթները:

Գիտական օրենքներ՝ բնության և գիտության օրենքներ:

Գիտելիքի մակարդակներ՝ էմպիրիկ, տեսական, մետատեսական:

Գիտական խնդիր՝ որպես գիտելիքի տարր և դրա լուծման պայմաններ:

Թեմա 6. Գիտության մեթոդներ

Ընդհանուր գիտական մեթոդներ՝ վերլուծություն, սինթեզ, ինդուկցիա, դեդուկցիա, համեմատություն, մոդելավորում և այլն:

Էմպիրիկ մեթոդներ՝

դիտարկում, փորձ (էքսպերիմենտ), չափում, նկարագրություն, թեստավորում:

Տեսական մեթոդներ՝

ֆորմալացում, հիպոթեզ, արքիոմատիկ մեթոդ, հիպոթետիկ-դեդուկտիվ մեթոդ:

Աբստրակտից դեպի կոնկրետ շարժման սկզբունքը:

Թեմա 7. Ճշմարտության հասկացությունը գիտությունում

Ճշմարտության տարբեր ընկալումներ փիլիսոփայությունում:

Գիտական ճշմարտության հարաբերական բնույթը:

Ճշմարտությունը որպես գիտելիքի գնահատման չափանիշ:

Գիտական ռացիոնալության խնդիրը:

Ռացիոնալության տեսակներ և դրա կապը ճշմարտության հետ:

Ռացիոնալ և իռացիոնալ հարաբերակցությունը:

Մոլորություն և դրա դերը գիտական ճանաչման մեջ:

Ճշմարտություն, սխալ, կեղծիք հասկացությունների տարբերություն:

V. Գործնական առաջադրանքների և սեմինարային պարապմունքների նպատակը

Գործնական առաջադրանքների և սեմինարային պարապմունքների հիմնական նպատակը ուսանողների տեսական գիտելիքների ամրապնդումն ու խորացումն է, ինչպես նաև դրանց կիրառումը գործնական իրավիճակներում: Դրանք ուղղված են վերլուծական և քննադատական մտածողության զարգացմանը, գիտական խնդիրների ինքնուրույն ձևակերպմանը և լուծմանը:

Սեմինարների ընթացքում ուսանողները ձեռք են բերում գիտական քննարկումներ վարելու, սեփական տեսակետը հիմնավոր ներկայացնելու, ինչպես նաև գիտական աղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ: Գործնական առաջադրանքները նպաստում են հետազոտական կարողությունների զարգացմանը, տվյալների հավաքագրման, վերլուծության և եզրակացությունների ձևակերպման հմտությունների ձևավորմանը:

Այսպիսով, սեմինարային և գործնական պարապմունքները կարևոր դեր են խաղում ուսանողների մասնագիտական և գիտահետազոտական կարողությունների զարգացման գործում:

VI. Սեմինարային պարապմունքների թեմաներ

- Գիտությունը որպես հոգևոր մշակույթի ձև
- Գիտության կառուցվածքը և հիմնական գործառույթները
- Գիտական ճանաչման մեթոդաբանության էությունը
- Գիտական գիտելիքի առանձնահատկությունները
- Գիտության և փիլիսոփայության փոխհարաբերությունը
- Գիտության զարգացման պատմական փուլերը
- Գիտական տեսություն և դրա կառուցվածքը
- Գիտական փաստ և դրա դերը հետազոտության մեջ
- Գիտական խնդիր և հիպոթեզ
- Գիտական հետազոտության էմպիրիկ մեթոդները
- Գիտական հետազոտության տեսական մեթոդները
- Դիտարկում և փորձ՝ որպես գիտական մեթոդներ
- Գիտական աշխատանքի կառուցվածքը և ձևակերպումը
- Ակադեմիական ազնվություն և գիտական էթիկա
- Ճշմարտության և ռացիոնալության խնդիրները գիտությունում